

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG
AZ „ELSŐ SZÉKELY HÁZI-IPARI ORSZÁGOS SZÖVETKEZET” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: osztoritűkén és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldi egész évre 12 K. Községek, községi elöljárók, papok és gazdasági ügyeleti tagok egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér.
Helyközi telefon 15. sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTALAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet om. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyit-tér soha 1 K. Dajak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osok- és kléring 10,489. szám

Szabadságharc és hadsereg.

(Sz—g.) A forradalom köztársaságot formált a portugál királyságból. Carlyle, minden idők egyik legnagyobb (mert legtárgyilagosabb) történetírója mondja hogy a „forradalom” fogalma idők folyamán a „szabadságharc” fogalmának keretébe tolódott. Vagyis: amíg a történelem régi évszázadaiban legnagyobb részt palota-érdekek összeütközése volt a gyújtópont, amelyből a forradalom szikrája kipattant és lángot vetett, újabb időkben — és pedig a francia forradalomtól kezdve lehet ezeket az újabb időket számítani — mindig az elnyomatás alól való szabadulás, tehát a szabadság volt a forradalmi harcok célja. A nagy történetíró bölcs elkülönítő megállapítása fontos, mert emellett a megkülönböztetés mellett nem zavarodnak össze a fogalmak, nem tűnhetik föl oktan és alantas célú küzdelemnek az új idők forradalma, amelynek lobogójára a legnagyobb és legjogossabb emberi jog, a szabadság van írva.

Nemcsak az oknyomozó, hanem a leíró történetírásban is fontos, hogy a forradalom zavaros és nem mindig határozott irányu keretéből kiemelődjen a

tiszta célzatu szabadságharc. Szükséges ez, mert egyrészt félrelöki a gyakran puffogó forradalmi frázis-halmazt, másrészt pedig — és ez a lényeges — a szabadságharc föltétlenül biztosítja mindennek a rokonszenvét, amelynek elnyerése nélkül gyakran és talán nem is megokolás nélkül szűkölködhetnének a régi évszázadok értelmében vett forradalmi harcok. Aktuálisan gyakorlati példa szerint mindezeknek az igazsága a most lefolyt portugáliai eseményekben látható, amelyekben szabadságharccá nemesült a forradalom. Amikor a megavásodott, „Isten kegyelméből” való hatalommal jóllakik a nép és a maga kormányzása szerint akar élni; amikor nem fogadja el a nép józan esze szent és sértetetlen elvnek, hogy a bibor és bársony, amelyet az úkapjától örökölt valaki, az ő számára is megadja az abszolút uralkodás jogát, amikor így öntudatra ébred az elnyomott szabadságvágy: lehetetlen, hogy az ilyen szabadságharcot, most tehát Portugáliát ne értékelje rokonszenvesnek az igazságos ítélet. Még Európában is, ahol (két jelentéktelen kis országcskán kívül) csupán két államban van köztársasági forma, a többiben pedig még mindig az Isten kegyelméből való uralkodás járja:

még itt is általános rokonszenvvel kell fogadni a Portugáliában történeteket. Annál is inkább, mert a portugál szabadságharc nem a vérontást tartotta főcéljának, hanem a népszabadság kivívását. És kivívta.

Akkor, amikor egy országban ilyen ujjaszületés jön létre, lehetséges, hogy a fegyvereket nem állítják okvetetlenül a cél szolgálatába, de lehetetlen, hogy a fegyveres erő, ha a cél úgy követeli meg, ne álljon föltétlenül készen. Ismételni kell: a katonaság érzésének föltétlen egybehangzásban kell állnia a polgársággal: csupán akkor bizonyos a szabadságnak, a hermelines gyámkodás alól való szabadulásnak a kivívása. Amikor azt mondják egy országban, hogy nem hajlandók a jövőben is elismerni az olyan uralkodás jogát, amelynek nem a képességben és munkabírásban van a gyökere, hanem egyszerűen a múlt legendáin alapszik; amikor azt mondja egy ország, hogy ő már elég nagykorú és ő maga határozza meg, kit tart érdemesnek az ország első tisztviselőjének székebe: akkor így kell gondolkodnia mindenkinek az országban. Mindenkinek! A mindenki fogalmában azonban a katona is benne van és mindenképp szükséges, hogy benne legyen, mert bár nem mindig

ott az erő, a hol a fegyver, de a nagy küzdelmek lefolyása nem mindig járhat pusztá érveléssel — a szabadság kivívása talán soha. Nem cél a fegyveres erő használata, de eszköz lehet és ennek az eszköznek mindig rendelkezésre kell állania.

Ez az: a katonaságnak mindig ott kell lennie a szabadságharcban, de ehhez a legegyszerűbb kellék, hogy a katonaság lelkében ott égjen a szabadság, tehát a szabadságharc szükségességének érzése. Vagyis csak másodsorban legyen a katona egy országnak katonája, elsősorban annak a polgára. Ha egyenruhát visel is a katona, nem válik általa egy más ország tagjává, hanem megmarad a hazája fiának, aki érzi a hazája örömeit és bánatát, tudja mi a káros és mi a jó hazájára. A portugál katonának Portugália katonájának kell lennie, és — csak úgy példának említtük — a magyar katona Magyarországa kell, hogy legyen. A magyar katona — de ez már megállapítás — nem Magyarországa, a portugál ellenben Portugáliáé. A mint a jelen eseményei bizonyítják.

Portugáliában jó ideje nem tartották már véka alatt, hogy a népszabadság biztosítékát egyetlen helyes és becsületes formában látják: a köztársaságban. Ennek az új Portugáliának nem

Tárcsa.

NE HAGYD EL HAZÁDAT!

Sugár torony körül
Nagy a fecske sereg,
Röpköd ide-oda,
Ugy sir, ugy kesereg!

Egy árva fiúcska
Könnyes szemmel nézi,
A molnár fecskétől
Aztán meg is kérdi:

„Mond meg nekem fecském,
Hogy miért zajongtok,
Hiszen függetlenek
És szabadok vagytok?”

„Igaz, azok vagyunk,
Mégis fáj valami,
Nem tudunk egy helyen
Sokáig maradni!”

Vándorutazásra
A zord idő készlet,
Itt kell hagynunk mindig
Ősz jöttén a fészket.

Volna mindig tavasz!
Volna mindig meleg!
Nem mennénk el soha,
Itt maradnánk veled.

Vándorlunk, költözünk,
Mindig utban vagyunk,

Ez az oka annak,
Hogy nem szaporodunk.

Egy részünk — még korán,
Utközben aléltan —
Erejét vesztvén
Porba hull legottan.

Más része az utat
Csak tengerig bírja,
Ott szárnya megszakad,
Tenger lesz a sirja.”

„Nekem is volt apám
És elment utazni,
Elment napnyugatra
Aranyat kutatni.

Nem láttam azóta,
Hogy elment mellőlem,
Jó anyám is meghalt:
Árva lett belőlem.

Ugy szeretnék én is
Veletek elmenni,
Világlátott fiú,
Gazdag ember lenni!

Oh! bocsáss el engem,
Oh! bocsáss el kérlek,
A törbeeséstől
Megvédelek téged!”

„Árva kis fiúcska!
Ne hagyd el hazádat;

Hallgass rám, ne kövesd
Bujdosó apádat!

Utánunk se indulj,
Ne kövess minket se,
A tövises nagy út
Könnyen megsebezne!

Maradj idehaza,
Töröld le a könnyed,
Itt élni, halni is
Szabadabb és könnyebb!

Látogass el gyakran
Az Isten házába,
Ne tévedjen lábad
Soha a korcsmába!

Hol szorgalom, munka,
Józan élet vagyon:
Onnan nem hiányzik
Kincs, boldogság, vagyon!”

József János.

JUBILÁLÓ NÓTÁK.

Hazafias ünnepeinken, ha felsír a tárogató-síp, a Rákóczi-kesergő után, a melynél busabb nótá nem kélt vitéz katona ajkán, bizonyosan mindjárt az a másik nótá bűg fel: a bujdosó kurucok nótája, a ma is ismert melódiaja:

Őszi harmat után, Nagy hegyeknek ormán
Fujdogál a hideg szél, Fajdogál a hideg szél;

Zöldező harmatát, Piros eszmám nyomát
Hóval lepi be a tél. Hóval lepi be a tél....

Most kétszáz éve. 1710-nek, valamikor ilyen táján szólalt meg először ez a nótá. Balassa Bálintnak egy szomorú dalára („Boldogtalan vagyok, Mert kinaim nagyok...”) szerzette a nótát valami lerongyolt kuruc vitéz, ki bujdosásra eredve, az erdő mélyén elzokogta sípján:

„Csillag, mely felül,
Szél zug, folyó repül,
Arra veszem utamat, Arra veszem
[utamat.]”

Az a szomorú esztendő, az 1710. év, amikor letűnt Rákóczi csillaga, különben más nótákat is hagyott ránk. Nevetlen harcos költők remekeit. Bennök megvan annak az esztendőnek, annak a nagyszerű lovagornak egész története. Kezdődik az „Ocskay Lászlóval való ének”-kel: „Kurucok, kurucok, hajh szegény [kurucok —

Be megsötített ti fényes napotok...”

A dalban, melyet mindjárt Ocskai László, az áruló kivégzése után „fundáltak”, s mely röpülve szállt táborról-táborra, egészében meg van Ocskai veszte, kezdve az áruláson, folytatva a vitézkün, mit fogadott róla „kemény Belezna, serény Jávorkával”, hogy elfogják az árulót, végezve a

volt érzéke a kívülről szinpadi hatásokkal dolgozó, belülről a csontja közepéig igazságtalan és erkölcsstelen „királyság” szánt.

A portugál megakartta mutatni, hogy nem operettalak (aki „vigan dudál” és egyebet sem tesz), ellenben, hogy önálló, a maga ura akar lenni. Most megmutatta, hogy nemcsak akarni tud, de cselekedni is képes. Mert kezében volt a fegyveres erő, mert Portugáliában — és itt nem Magyarországról, hanem Portugáliáról van szó: — a fegyveres erőnek másképpen nemzeti hadsereg a neve.

A portugál katona a nemzet katonája és amikor a szabadságharc szolgálatába állt, nemzete hűséges fia volt. Nem kellett neki magyarázni, mit tegyen, nem látott maga előtt gyűlölt idegen tisztet: gyönyörűséggel állt fegyverbe, mert érezte, hogy ha fegyverét használja, a hazája szabadságáért teszi.

— **Magyar befolyás erősíti a hadsereget**... Kossuth Ferenc nagy figyelmet keltett kijelentést tett a „Budapest” munkatársa előtt a hagyügyi expozéról. Kossuth eme nyilatkozata így szól:

— Ezuttal csak egyetlen momentumra akarok nyilatkozatot tenni, főként azért, hogy ezt a momentumot leszögezzem a jövő számára. A közös hadügyminiszter a legnagyobb hálaérzettel emlékezett meg arról, az annexió válság idején tapasztalt határozott és erőteljes támogatásról, amelyben az akkori kormány részese volt és kiemelte a lakosság józan belátását, amely nélkül eredményes külügyi politika nálunk elképzelhetetlen. A hadügyminiszter igazat mondott. Az akkori magyar kormány és a magyar nemzet lelkes készséggel állott királyi és hadserege mögött, följárlván vérét és pénzét a magyar korona nagy céljainak. Ez a készség Magyarország részéről teljesebb, tökéletesebb és minden esetre homogénebb volt, mint osztrák részről, ahol tudvalevőleg igen sok és jelentős hang szólalt föl az annexió ellen éppen az esetleges háború miatt. Nálunk, tudtommal, ilyen hang nem akadt. Bizonyos-

vérpádon, hol fejét vették Ocskainak, minek utána a „hítségő felett széket ülének”. Nagy fekete hollók röpködnek a karóra tüzött fő felett:

Kár, kár, kár vala Ocskai Lászlónak, Ilyen nagy vitéznek lenni árulónak! De nem kár hazáját, vért eladónak Szemeit kivájni, fekete hollónak.

Folytatódik a történelem a derék székesújvári vitézek kíséretivel, kik álló esztendeig védték a várat, tartották a fejedelem hűségén túl a Dunát:

„Vitézlő fiaknak, Végújváriaknak, Kiterjedett szép hire; Mezőben járasok Jeles portázások...”

van dalba szedve ebben a nótában. Rákóczi mindent hűve az újvári vitézek legeltetése szemét, tőlük tanult hűséget és harcra készséget... Éjt- napot étlen-szomjan, „Üztön-üztén” megkergettek „sok kevés gene-rált”. Az újvári vitéz „Vigyázó, mint daru, Vitéz kemény karu”, „Leseken, próbákon, Táboron, portákon kimutatja jóságát”. Szívöl is kívánták neki mindennek: legyen „Tele csutórával, Rakott tarisznyával!... Nyár közepe volt, mikor ez a nóta támadt,

dott tehát gyakorlatilag, amit a függetlenségi párt már régen hangoztatott és amit most a *hadvezetőség is kénytelen volt elismerni, hogy a magyar befolyás érvényesülése nem gyön-giti, de igen is erősíti a hadsereget*, annak erkölcsi súlyát, harci készségét és képességét fokozza és ebből a gyakorlatilag bevált, legfelsőbb helyről elismert tételből most már világosan látszik, mily helytelen, indokolatlan az az elzárkózó politika amelyet velünk szemben hadügyi téren folytatnak és amely a hadsereg vonatkozó minden nemzeti aspirációinak makacs merevséggel vágja útját.

Politikai erkölcsök.

Dr Józsa András, Szabolcsvármegye nyug. tisztí főorvosa, aki széleskörben nagy tekintélynek és tiszteletnek örvend, a „Nyirvidék”-ben cikkelyt írt. Ebben a cikkelyben erős vonásokkal érinti a mai és jövőő országgyűlési képviselőségét.

Az érdekes cikkelyt különben a következőkben adjuk:

Hosszu évek során gyakran fordult meg nálam olyan beteg, aki egyebeken kívül arról panaszkodott hogy mély gondolkodásban szenved.

Csak nagysokára tudtam kisütni azt, hogy a mély gondolkodás nem egyéb, mint a legmélyebb szellemi üresség; más szóval bámulás a végtelen ürbe minden tarasztó gondolat nélkül, olyan állapot, amit a budhista nirvánának, a török keifnek az olasz dolce far niente-nek nevez, az angol splecunek mond.

A magyar képviselőválasztó közönségnek kilencven százaléka szintén mély gondolkodásban szenved, de azért nem üres fejű, mert folyton azon töri azt, hogy kinek adja el szavazatát muszkának, osztráknak, Várkonyinak vagy az ördögnek.

Azt tartja, hogy jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok. Arra persze nem gondol, hogy a ma kapott verébért holnap sok tuzoknak az árát fogja megfizetni Dreadnought és mindenféle horribilis katonai kiadások alakjában, a mit pedig a nemzetnek semmi része nem kíván.

A hatalom most ezen az erkölcs-telen alapon nyugszik; az ilyen alapon emelt épület pedig előbb-utóbb összeomlik. Maradandó nem lehet, mint azt a Kossuth Lajos által gyakran hangoztatott „Történelem logikája” igazolja.

Pár hónap mulván, tél idején pedig megszólalt már egy, addig néma ajak is, a labanc és mikor német kézre kerül a hívséges Béni Balogh Ádám s vele elvész a Dunántul, szerzi nagy fennyen a „kurucokról való éneket”, a gyalázkodót, fenhéjázót, de vidám hangut és jeles dalt.

„Hol vagy te most, nyalka kuruc, Aki voltál, mint a szép strucc!”

Sok változata mutatja, hogy kapós volt a nóta és a labanc-táborokban szélteben harsogták a „nyalka kuruc”-ról való gúnydalt. Bizony elkopott a piros csizma, szél megtépte a süveget... könny pergett a kuruc arcán; hazáját siratta. Lelkükben egy másik dal szólt:

„Hejj Rákóczi, Bercsényi, Vitéz magyarok vezéri...”

Azok lába nyoma után mentek, akikre emlékezni nóták jubileumán is elkívánczik a lélek. (M—g.)

Bizony nem csoda, ha az ember ebben a zavaros világban megzavarodottnak és az egri mizeriek tébolydájába képzele magát, ahol pedig sok okosabb ember van, mint Ézsau, aki örökségét egy tál lencséért eladta.

A mint beképzelttem magamat az egri tébolydaba, csakhamar ki is képzeltem onnan. Nem tudom, hogy jó cserét tettem-e? mert a falakon kívül is zavaros világba léptem.

Menekültem tehát egy oázisba, egy bölcs embernek hajlékába, ahol nemzetünknek szerencsétlen sorsa is szóba került, e közben az is, hogy az Uristennek célja van a népekkel. A magyar nemzetnek az lett volna a célja, hogy a nyugoti kereszténységet a pogányságnak elpusztításától megóvja. A mi vérünk és pénzünk tette csak lehetővé, a nyugoti népek kulturális fejlődését, a miért most már hála fejében szétmarcangolásunkban gyakorolják fogait.

A mór megtette kötelességét, tehát mehet. Csak hogy ha ezen pesszimiztikus felfogás helyes volna le kellene a konzekvenciát vonni és egyenesen besétálni Ausztriába. Csak hogy ez nem fog megtörténni, ha sikerülne a politikai erkölcsstelen-séget kiirtani, vagy legalább is tetemesen korlátozni.

Valószínűleg a magyar kulturnép is le fog tűnni a történelem homályába, mint a hogy letűnt a legrégebb keletindiai kultúra: a szemir, az assyr, a perzsa, egyiptomi, phoeniciai, görög, római és a spanyol-oroszági mohamedán mór, a mely a kémianak, algebrának, csillagászatnak alapjait vetette meg; építészének szépségeit pedig egy kulturnép sem haladta túl.

A társadalomnak alapja a morál; csakis ezzel szűnnek meg a népek, mint azt a sok közül különösen Rómá peldája mutatja, a mely a poeniciaiak gőcvárosát Carthagót elpusztítva, óriási kincsekkel töltötte a római hatalmasoknak zsebeit. Miután pedig a megrontott római ingyen élni szerető népét „panem et circenses” kiáltását, potya kenyérrel milliókba kerülő egy-egy cirkuszi mutatóványokkal már kielégíteni nem tudták, a kártyavárrá vált birodalom összeomlott...

Mi is kezdünk kártyavárrá válni, a melynek oldalait választások alkalmával pénzes zacskókkal döngetik, hogy azt százszorosán dobjuk vissza a Danaidák hordójába. Ha ezt meg nem tehetjük; összeomlunk.

Sirva vigad a magyar! Haláltáncot járunk!

Csak egyetlen menekvésünk van:

Meg kell adni a választási jogot mindenkinek, aki az államnak fönntartásához bármilyen csekélységgel járul, de csak úgy, hogy az senkinek pénzébe ne kerüljön, titkos és községenkénti legyen.

Ez nem elég, hanem tudva azt, hogy népünknek nagy része mély gondolkodásban szenved, nem szabad azt kortes szónoklatokkal, más szóval ékesen hangzó, nagy gesztusokkal és szinpadi hanglejtésekkel feltálat maszlaggal bolondítani, hanem aki vagy a hazáját boldogítani, vagy a csinos képviselőiapidijakat a husos fazékok mellett felszedvegni óhajta nyomassa ki programbeszédét, a melynek betartásához becsületét is kösse (mert hát nem mindenki szokta megtartani, a mit ígér). Ha a képviselőségre vágyó subjektumnak kedve tartja, ne csak a községek házára ragassza ki népboldogító ígérezeit, hanem ha neki úgy tetszik, közölje rendületlen elveit minden egyes választó polgárral is.

Tollat viselni, zászlókat lobogtatni, kitűzni nem szabad. A választás előtt és utána hat héttel minden a választással kapcsolatos eszem-izsom tilos. Aki ezen tilalom ellen vét, mint közvélemény hamisító, a váltó hamisítónál szigorubban büntetendő.

A választó kerületben csak az lehet képviselőjelölt, a ki ezen kerületben választó polgár is. Amig ilyen pasas a kerületben nem akad, addig nem érdemes arra, hogy az országgyűlésen képviselve legyen.

A választások kiírásától, a választásnak befejezéséig, minden — a választással kapcsolatos népgyűléseknek tartása betiltandó.

Ezen idő alatt a jelölteknek a választókerületben mutatkozni, vagy per mops hangulatot csinálni tilos.

Csak ilyen módon lehet a magyar állanellenes elemeket ártalmatlanná tenni. A magyar állam csakis ilyen módon védekezhetik a cápáktól.

Az uralkodónak is, a ki nemzetünk sorsát szíven viseli, kedves szolgálatot tennék, mert csak így ösmerheti meg a nemzetnek igazi meghamisítatlan vágyait.

Ez kis részben politikai, de főképpen magyar társadalmi kérdés.

Dr Józsa András.

Osztrák érdek — magyar veszedelem.

A Magyar Gazdaszövetség nyiregyházai nagygyűlésén megfújták a riadót, mely küzdelemre hívta fel a magyar gazdákat a mezőgazdaság védelmére s akkor még alig volt gondolható, hogy a csatározás oly korán megkezdődik. Ma ott vagyunk már, hogy védekezni kell az osztrák támadással szemben, mely hihetetlenül erőszakos és szervezett nyomást gyakorol a monarchia mindkét kormányára; arra bírva őket, hogy elnyomják a mezőgazdaságot.

A magyar állattenyésztés léte vagy nem léte forog kockán. Ha eredményre vezet az osztrák agitáció és elárasztják piacainkat Amerika fagyasztott husával, hol marad akkor piac a magyar föld állatai részére? Nem marad más hátra, mint potom áron eladni, elkótyavetyélni. Megszűnik a magyar gazda, egyik fő jövedelmi forrása és nem lesz érdemes többé állattenyésztéssel foglalkozni. Hogy mit jelent ez a magyar gazdáknak nézve, azt csak az fogja fel teljesen, aki tudja, hogy az utóbbi években ebbe vetettük minden reményünket s az állattenyésztés oly szépen fejlődött, hogy a nagytermeléssel versenyző kereseti ág lett.

Az osztrák ipari körök hozzá szoktak félszázadon át ahhoz, hogy a vámpolitikát ők irányítsák s Magyarországot, mezőgazdaságunkat semmibe se vegyék, midőn a vámvédelemről volt szó, hogy annál magasabb vámokkal és tilalmakkal védjék az ő ipari termékeiket. Nem nézhették tovább tétlenül, hogy a legutóbbi évek agrárvédelme Magyarországot érdekeinek is kedvez. Kiadták a jelszót, hogy külföldi húst kell hozni a vámterület piacaira s le kell szorítani az állatárakat, hadd bukják meg a magyar állattenyésztés. Nagyon jó ürügyül szolgált agitációjuk megindítására a tultengő közvetítés és szállítási s egyéb díjak által okozott husdrágaság.

A Magyar Gazdaszövetség látva a mezőgazdaságunkat fenyegető nagy veszedelmet, megtette a maga kötelességét s fölemelte tiltakozó szavát négyezer gazda jelenlétében és lelkesedésével kísérve minden olyan kísérlet ellen, mely a husdrágaságot a magyar állattenyésztés megkárosításával akarja megoldani. Az a magyar gazdák álláspontja, hogy a

husdrágaság magától megszűnik, a mint a magyar állattenyésztés erősebben és erősebben fejlődik s az állam inkább ehhez a fejlesztéshez nyújtson segítő kezét, sem hogy a visszafejlődés útját egyengesse az osztrák agitáció kedvéért.

Pár hét alatt azonban olyan heves lett az osztrák izgatás, hogy most már meg kell mozdulni a magyar földmivelő nép minden szervezetének az állattenyésztésünk letörésére tervezett merénylet ellen, hogy az osztrák nyomás ellensúlyoztassék. A Gazdaszövetség körlevelei szétmentek, melyben szervezeteit fölhívja, hogy sürgönyileg vagy feliratilag csatlakozzanak a Magyar Gazdaszövetség nyiregyházai határozatához s emeljék fel tiltakozó szavukat a kormánytól minden argentinai husbehozatal ellen. A gazdakörök, szövetkezetek, olvasóköri százainak kell egy-két nap alatt erélyesen nyilatkozni, mert különben ránk szakad a veszedelem s ez csak kezdet lesz azon az úton, mely a kiegyezés szellemének megghamisításához vezet, a magyar termelés rovására.

Mióta a Magyar Gazdaszövetség körleveleit kibocsátotta, megtörtént az első osztrák győzelem. A két kormány kísérletképpen megengedte, hogy 25 ezer kilogramm argentinai húst hozzanak be. Ez azonban csak próba. Ha a magyar gazdák tömege hatalmasan emeli föl tiltakozó szavát, akkor eldől a küzdelem sora és a magyar mezőgazdaság lesz a győzelem. Gazdakörök, szövetkezetek, falusi testületek vezetőin a cselekvés sora. Tegyük meg kötelességüket s megmentik a magyar állattenyésztést!

Bizonyos, hogy a Magyar Gazdaszövetség szózata nem hallatszik el a pusztában. Biztató jel a sikerre, hogy alig mentek szét a körlevelek, a szövetség kötelekebe tartozó szervezet százai siettek a lobogó alá. A tiltakozások immár százával vannak az intézkedő fórumok alatt, azok bölcsességén mulik, hogy el lesz-e hárítható a veszedelem a magyarról és nem részesül-e támadásban az osztrák érdek.

Udvarhelyvármegyéből eddig a következő gazdakörök és szövetkezetek küldték be tiltakozásukat: Homoródvárosfalvai Gazdakör, Szentdemeteri Gazdakör, Kisgalambfalvai és Homoródszentpéteri Hitelszövetkezetek.

A csiki székely krónikáról.

Alig pár hete, — írja a „Szamosújvári Hírlap“ legutóbbi száma — hogy a fenti című munka, a melyet főgimnáziumunk tanára, Cs. Jósza János írt, elhagyta a helyi sajtót s már is mindenfelé általános feltűnést és érdeklődést keltett.

Ahol csak figyelemmel s elfogulatlanul olvasták, mindenütt elismeréssel nyilatkoztak a súlyos bizonyítékokkal támogatott alapos munkáról. Így pl. a „Székely-Udvarhely“ című hetenként 2-szer megjelenő lap (75. sz.) azt írja, hogy „az adatokban gazdag, fölülte érdekes tanulmánnyal nagy szolgálatot tett a szerző a székely történeti emlékeknek s egyes tudósok tévtanáival szemben megdönthetetlen bizonyítékokkal, nagy apparatussal és hűséggel bizonyítja a csiki székely krónika létezését“ stb.

Elismerőleg szól a tanulmányról a Sepsiszentgyörgyön hetenként 3-szor megjelenő „Független Székely-

ség“ is (193. sz.), a „Csikvármegye“ (104. sz.), a „Szamosújvári Hírlap“ (2. sz.) írván, hogy „okiratokkal és nyomós bizonyítékokkal támogatja szerző a munkájában foglalt nagyértékű állításait; történeti adatokkal mutatja ki s határozottan beigazolja e munkájában a csiki székely krónika hitelességét és igen helyesen reá mutat Szádeczky Lajosnak a tévedéseire“ stb.

A Kolozsvárt megjelenő „Erdélyi Ujság“ (117. sz.) feltűnő helyen „Szádeczky és a Csiki székely krónika“ címen emlékezik meg a füzetéről. „Feltűnést keltő mű hagyta el a napokban a sajtót“ kezdő cikkét az említett lap. Aztán közöl a füzet elejéről és végéről egyet-mást; előszámlálja a füzetben felsorolt ama tudósok neveit, akik minden megokolás nélkül koholmányoknak neveztek a székely krónikát, de elfeledi megnevezni ama tudósokat is, akik hitelesnek ismerték el és forrásul használták. Majd védelmébe veszi Szádeczkyt, de aztán meg is ösztönösz szítja meg és kijelenti, hogy „Jósza tanár okmányokkal igazolja a krónika hitelességét“ Majd komolyan kijelenti, hogy „nem fűz kommentárt ehhez az érdekes füzethez, mely még heves vitát fog provokálni...“

A „Kolozsvár“ (okt. 2. sz.) már megüti a nagy dobót. „Támadás Dr Szádeczky Lajos ellen!“ kiáltja ki a nagy világba. S bár beismeri, hogy a „kis irásban sok foglaltatik benne“ (értsd a füzetet), meg is azt hirdeti, hogy „Szádeczky már végleg leszámolt a székely krónikával, amikor is megírta, hogy a krónikát egy 20 éves ifjú koholta 1796-ban“. Ezért aztán anélkül, hogy a felhozott bizonyítékokat, oklevélt adatokat megvizsgálná s azok alapján mondana igazságos ítéletet, támadásnak minősíti az alapos — itt-ott talán csipős — de igazságos és jogos kritikát s azt írja aztán, azt hiszi, hogy Szádeczky figyelemre sem fogja melatni a kritikai tanulmányt. Az igazság igazság marad, akár figyelmere méltatja, akár nem. Boros Istvánból pl. a legkevesebb figyelembe meltatás avagy a legfogósebb lenézés sem csinálhat Baruch Izidort; sem a vacsácsi varkastely nem zsugorodik össze 3 szobás lakássá stb.

Hogyha pedig Szádeczky végleg leszámol a Székely krónikával, az az ő dolga, de a végleszámlolás aktáit közre adta s így jogunk van azt megvizsgálni, a tévedéseit kimutatni. Tessék kimutatni elfogadhatóbb adatokkal bebizonyítani, hogy Szádeczkynek és nem Jósának van igaza.

Ami pedig azt az észrevételt illeti, hogy Jósza tanár a „kazár eredetét és a rabonpánság létezését magyarázgatja kevés szerencsével“, azt jegyezzük meg erre, hogy ez az állítás idézet kiváló orientálistánk: Dr Bálint Gábor kolozsvári egyetemi tanár művéből s ez állítást Jósza is helyesnek tartja. Tessék kimutatni, hogy helytelen ez az állítás; tessék rácafolni Dr Bálint Gábor egyetemi tanárra.

Majd „Az Ujság“ is megnyilatkozik, (okt. 2. sz.) még pedig elég különös módon, mert a helyett, hogy az érveket és ellenérveket egybe vetné és az egybe vetés alapján mondana elfogulatlan ítéletet, ahelyett a délibábót magyarázgatja. Szerző tanulmányában Szádeczky Lajosnak a székely krónikára vonatkozó állításainak tarthatatlanságát hiteles adatokkal, pontról-pontra kimutatta. „Az Ujság“ most már újabb, elfogadhatóbb adatokkal bizonyítsa be, hogy a székely krónika egészében koholmány!

„Az Ujság“ azt is mondja, hogy a szerző forrásokban nem válogatva száll szembe Szádeczkyvel. Ha pl. Szádeczky valamely, a krónikában szereplő személy létezését is kétségesnek mondja (pl. Boros István), vagy valamely, a krónikára vonatkozó dolgot sem tud elképzelni másként,

mint a krónika-koholmány volta mellett tanuskodó körülményt, pl. a krónika hitelesítőinek urukhoz való viszonyát. Szerző pedig előbbinek kétségtelen létezését eredeti, egykoru hiteles oklevéllel bebizonyítja. Az utóbbi körülményt pedig, ép a krónika javára, hiteles oklevelekkel tisztára igazolja. Hát az eredeti és hiteles oklevelek sem elegendő válogatott források? Vagy talán a szerzőnek, Dr Bálint Gábor egyetemi tanár forrás tanulmányából vett idézete, forrása nincs jól válogatva? Tessék kimutatni, hogy Dr B. G. forrás-tanulmánya nem alkalmas forrás a kérdés tisztázásához. Tessék bebizonyítani, hogy az illető keleti íróknak nincs igazuk a hunkazár származást illetőleg. Mig ezt nem teszi, addig e kérdésben „Az Ujság“-nak a délibáb emlegetése nem egyéb, mint bizonyítékai hiányának takarítása.

Közbe szurjuk itt, hogy a „Magyarország“ legújabbban egy látszik komolyabb tanulmányozás alá vette a Cs. Jósza füzetet és úgy irt kritikát (okt. 16. sz.). „Abban a tudományos vitában, — írja a Magyarországi — amely évtizedek óta folyik a Csiki székely krónikáról s ezzel kapcsolatosan a székelység eredetéről, egy új névvel találkozunk. Cs. Jósza János szamosújvári áll. főgimn. tanár 60 oldalas füzetben, felvértve a szorgalmas kutatás és alapos tanulmány után szerzett fegyverekkel, egymásután döntőgeti meg Szádeczky Lajosnak a Csiki székely krónika hitelességét és a székelységnek a hunoktól való származását támadó állításait. Nagy vitatkozási készséggel, minden nagyképűsködéstől menten, cáfolja sorra Szádeczkynek nagy elfogultságban hangoztatott azon állításait, hogy a Csiki székely krónika közönséges hamisítvány s a székelyeknek a hunoktól való származása önérdékből kitalált mese. Kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy Cs. Jósza János sok becses adattal erősítette meg a Szádeczky által kétségbevonott ama történelmi igazságot, amely a székelység eredetét és a csiki székely krónika hitelességét immár tisztázta.“

Különben, komolyan szólva, a jelen esetben is jórészt alkalmazható — mert találó és alkalmoszerű — Dr Bálint Gábor egyetemi tanárnak „Hogy is történt a honfoglalás?“ c. tanulmány forrásában használt, sokat és igazat mondó kijelentése:

„De mit is tegyen egy magyar nyelven írt, magánkiadású mű a felületesség és ráfogás csaknem egyetemes károgaásával szemben?“

HIREK.

— **A hatvanhetedik Kossuth-szobor leleplezése ma.** A székesfővárossal szomszédos Kispesten október hó 23-án (vasárnap) leleplezik le Kossuth Lajos érc-szobrát. A szoborművet Hybl József fiatal szobrász mintázta, aki Kossuthot nem a hagyományos szónoki tartásban ábrázolta, hanem az álló alakban gondolkodó államférfiut örökítette meg. A szoborbizottság a polgárság közadakozásából öntette bronzba a szobrot, melyet nagy ünnepség kapcsán fognak leleplezni. Az ünnepen jelen lesz Kossuth Ferenc is több orsz. képviselővel együtt. A másfélszeres életnagyságu szobor a Haraszi féle öntődében készült.

— **Megbizás.** A földmivelésügyi miniszter a borhamisításnak és a hamisított bor forgalomba hozatalának tiltalmazásáról szóló 1908. évi XLVII. t. c. 63. §-a alapján Dezső Miklós szőlészeti és borászati felügyelőt (székhelye: Dicsőszentmárton) Kisküküllő, Nagyküküllő, Udvarhely, Csik- és Háromszék megyék területére kiterjedő hatáskörrel az

idézett törvény rendelkezése alá eső italok ellenőrzésével megbizta.

— **Halálozás.** Egy derék, becsületes, mindenkivel szemben becsületudó polgártársunkat ragadta el a kérlehetetlen halál. Vadasdy Sándor városi vármellenőr, férfikorának legszebb, életének 35 ik, házasságának 11-ik évében e hó 20-án déli 12 órakor rövid, de kinos szenvedés után, jobb létre szenderült. Vadasdy gyomortífuszt kapott. Beszállították a vármegyei kórházba, hol a leggondosabb ápolás mellett sem tudták életét megmenteni. Temetése a ref. egyház szertartása szerint tegnap délután a kórház halottas házából a város polgárságának nagy részvételével történt meg. Halálát feleségén: szül. Nánassy Borbálán kívül két koskoru gyermeke, valamint Vadasdy Vilma férj. Bagoly Józsefné, Vadasdy Juliska férj. Kovács Gergelyné és Bagoly József, Kovács Gergely, Nánassy Eleonér gyászolják. Nyugodjék csendesen.

— **A képviselőház** e hó 26-ikán (szerdán) ülést tart, a melyre Lukács László pénzügyminiszter előterjeszti az 1911. évi állami költségvetést és elmondja expozéját. Lukács miniszter expozéjában ki fog terjeszkedni az összes pénzügyi kérdéseire.

— **Operáció után meghalt körjegyző.** Ferenczy Lajos árvátfalvi körjegyző folyó hó 20-án a segesvári kórházban, miután megoperálták, elhalt. Hült porait a tegnap délután hazaszállították és Patakfalván általános részvét mellett, a jegyzői kar számos tagjának jelenlétében helyezték örök nyugalomra. Ferenczy körjegyző még a régi gárdájából való jegyző volt. Kötelességeit hiven teljesítette. Nyugodjék csendesen!

— **Az állami tanárok mozgalma.** Országos hirre tett szert a székelyudvarhelyi állami főreáliskola tanári kara azzal a kirohanásával, melyet helyzetük javítása érdekében világgy bocsátott. Az összes fővárosi lapok — elismerve a tanárság jogos kíváncsalmait — bizonyos megbotránkozással tárgyalják azt a merész hangot, melyet a reáliskola tanári kara a középiskolák tantestületeihez intézett körlevelében használt. Ez a körlevél többek között így szól:

„Nyomoruság pályánk kezdete, nyomoruság folytatása. Bűnhődünk, hogy nem szabad pályára mentünk, a hol kivetkőzethetnők az emberket fillérjeikből, hanem nemes idealizmussal építgetjük a magyar kultúra épületét. De meg kell gondolni, hogy a Himnusz éhes hassal csak egy bizonyos ideig lehet énekelni. A végképpen elnyomorgatott ember vöröset lát és vörös nóták buggyanak az ajakára. Pedig ha egyszer a mi lelkünket tölti be a romboló elégtelenség: ez Magyarország jövőjévé lesz. Nem szabad a tanárságot idáig hajszolni. Ezért kell egy minden tanárt magába foglaló, energikus, igéretekkel ki nem fizethető, követelő szolidaritásba lépünk.“ A középiskolai tanárok kongresszusi végrehajtó bizottsága különben okt. 23-án, ma d. e. 9 órakor ülést tart az Országos Középiskolai Tanáregyesület helyiségében (Budapest, VIII. Esterházy-utca 14. sz.)

— **Bucsuzás.** Szentpétery Károly kereskedő Székelyudvarhelyről történt eltávazása alkalmából, szeretett rokonai, jóbarátai és ismerőseinek, kiktől személyesen búcsút nem vehetett, e helyen mond Isten hozzádot. Kéri őket, tartsák meg tovább szeretőtükbea addig is, mig a viszontlátás édes reménye: valóra válik és szülőhelyén ismét üdvözölheti.

— **Férges a gesztenye.** Több oldalról panaszzolják, hogy az idei áru-lásu gesztenye 56 fillér s ha csak felét tudjuk élvezni, akkor méltán érezheti magát megcsalva az ember. Az ilyen romlott portékát kár elárusítani, mert azzal becsületet, bizalmat szerezni nem lehet.

5403—1910. évkvi. szám.

Hirdetmény.

Székelymúzsna községre nézve az 1892. évi XXIX. t. c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztével, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1., hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján ideértve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. c. 15. §-a pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. §-b. pontja alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1911. évi május hó 10. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2., hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1911. évi május hó 10. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vételni nem fog;

3., hogy mindazok, akik az első és második pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t. c. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik — ideértve azokat is, akik tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. c. 16 §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1911. évi május 10-ig bezárólag nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmultaután az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján s csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogának sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adták át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtának az eredetiek a t. c. hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Okland, 1910. évi október 15.

Kelemen Kálmán s. k. kir. albiró.

A kiadmány hitelesül:

Teutsch Károly kir. t. c. vezető.

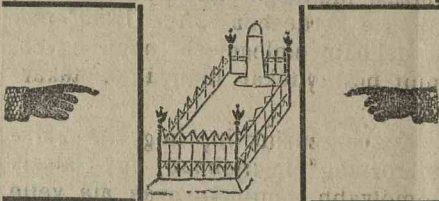
B O R!

Fernengel Gyula székely-udvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Városi lakóházak

tervezését, költségvetéseket, modern lakóházak szolid felépítését; **CSALÁDI SÍRBOLTOKAT**

(kripták) a legjobb és legszebb kivitelben, minden elfogadható ártért pontosan felépít

TÓTH JÓZSEF

képesített kőművesmester Székelyudvarhelyt, Bethlen-utca 42. sz. alatt. Az igen tisztelt építető közönség szíves pártfogását kéri.

Megbízható jó munka!

ÓRIÁSI

szövet- és selyemvásár!

Weiner Mátyás

női divatházában

Budapest, VI., Andrássy-ut 3. sz.

Őszi és őszi divatujdonságok.

Legjobb minőség! Legelőnyösebb árak!

Kérje minden hölgy saját érdekében nagy mintagyűjteményemet, mely a legszebb szövetek, mosóruk, bársonyok és selymek óriási választékát mutatja be. Mintagyűjteményemet ingyen és bérmentve küldöm, ha kéri tőlem és megírja, hogy olcsó vagy finomabb szövetből óhajt-e mintákat? A nagy rakár közül a következő reklám-cikkeket említem fel, amelyek eladásra kerülnek; u. m.

Legjobb minőségű Tennis-flanell méterje — 17¹/₂—19¹/₂ kr. és feljebb
Velour-flanell, vastag minőség, méterje — 25—35 kr. és feljebb
Angol flanell, remek minták, méterje 29—35 kr. és feljebb

120 cm. széles divatszövetű kamgarn, méterje — 49—58 kr. és feljebb
120 cm. széles jó minőségű női posztó minden színben méterje 55 kr. és feljebb

120 cm. széles angol divatkelme minden színben 65, 75, 98 kr. és feljebb
Jó minőségű ruhabársony minden színben, méterje 65 és 85 kr. és feljebb

Pongis-selyem minden színben, méterje — — — 68 kr. és feljebb

Taffota-selyem minden színben, méterje — — — 85 kr. és feljebb

Csikos blouse-selyem minden színben, méterje — — — 8 kr. és feljebb

Motree mosó-selyem alsószoknyának és finom ruhabelésnek minden színben 75 kr.

Nagy választék francia és angol kosztíme kelmében, csipke, ruházis, fátöl és mindenféle női pipere-cikkeken.

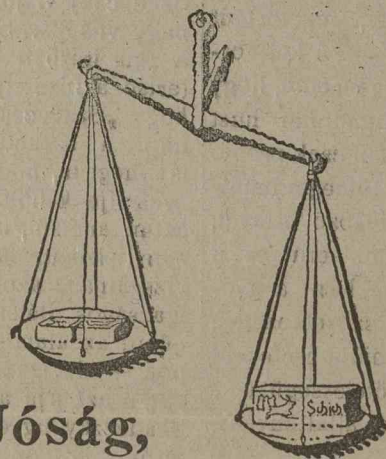
Siessen tehát, hogy mintakérését idejében megkapja. 20 koronán felüli megrendeléseket bérmentve szállítok.

Magyar királyi államvasutak.

oda Érvényes 1910. október 1-től. Vissza

Vv.	Vv.	Vv.	Téli menetrend.	Vv.	Vv.	Vv.
8512	8514	8516		8511	8513	8515
I—III.	I—III.	I—III.		I—III.	I—III.	I—III.
820	\$985	—	ind. B.-pest k. p. u. (N.-váradon át 126) érk.	720	+780	640
200	1220	\$700	" B.-pest k. p. u. (Aradon át 153, 126) "	610	1230	1157 ²⁵
906	646	832	" Kolozsvár (126) (*Csatl. Héjasfalván) "	510	959	609
—	430	1250	" Szentágota vásártér (133) — — — —	—	—	—
455	1124	730	ind. Segesvár (126, 133) — érk.	702	442	945
509	1137	743	Fehéregyháza — — —	650	430	933
517	1145	751	Bűn 211 sz. órház — —	643	422	925
526	1154	800	érk. Héjasfalva (126) — ind.	634	413	916
528	1157	803	ind. — — — — — érk.	633	409	913
542	1211	817	Ujszékely 2. sz. órház	619	355	859
552	1221	827	Alsóboldogfalva — — —	610	345	849
603	1233	839	Székelykeresztúr — — —	602	337	841
611	1241	847	Bethfalva 6. sz. órház	553	329	830
622	1252	858	Kisgalambfalva — — —	543	319	819
641	111	908	Nagygalambfalva — — —	535	311	811
656	126	923	Bögöz — — — — —	521	257	757
709	139	936	Bikafalva 11. sz. órház	509	245	745
725	155	952	érk. Székelyudvarhely ind.	454	230	730

\$Honoród., Szeke-fürdő vasuti állomása

Jóság,
ár és
súlyra

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

Schicht
szarvas
szappanát

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképeségében, lágyágában és olcsóságában.

Névjegyek
Meghívók,
Eljegyzési
és Esküvői
valamint gyász-
jelent sek
ugysint mindenféle
könyvnyomdai és
könyvkötői mun
kálatok izléses ki
vitelben, gyorsan és
pontosan készülnek

Betegh Pál
villamos územre berendezett
könyvnyomtató és könyv
kötő-intézetében Székely-
udvarhelyt, Kossuth-utca
81. sz. alatt.

Vidéki megrendelése
ket azonnal elintéz.

HÁROM VILÁGNYELVET
ANGOL **MAGYARULAT**
TANITO **NEDKUL**

NYELVTAN AMERIKAI ANGOL
KIEJTÉS FŐFELTÉKE VETÉVEL
ATDOLGOZTAK
D'GERMATHUS OLASZ TÁNYKO H.
KELETI-KAD TUL. EGYET
TANAR

FRANCIA **SCHIDLOF**
NYELVTAN
MAGYAR NYELVRE ATDOLGOZTAK
D' HONTI REZSŐ
KERESK ISK. TANAR

NÉMET
NYELVTAN
LATIN (MAGYAR) BETÜKKEL
SZEDVE AMAGYAROK RÉSZERE
ATDOLGOZTA
ALTAI REZSŐ TANAR

INGEN

Betegh Pál
könyvkereskedése
Székelyudvarhelyt.

REFORMÁTUS.

*** DISZES ***

IMAKÖNYVEK

NAGY VÁLASZTÉK-
BAN KAPHATÓK

BETEGH PÁL

KÖNYVKERESKEDESBEN
SZÉKELY-UDVARHELYT

• Védjegy: „Horgony” •

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

egy régióknak bizonyított láziszser, mely már sok év
óta legjobb bedörzsölésnek bizonyított közszerényél,
osznál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be-
vásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti
üveget fogadjunk el mely a „Horgony” védjeggyel
és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekben K—30, K1.40 és K2—
és ügyszólván mind a gyógyszerárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerár az „Arany oroszlánhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Betegh Pál villam-moteros könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt.